

24 Φεβρουαρίου 2018

«Η Επανάσταση του 1878! Ένας αγώνας που συνεχίζεται...»

Ομιλία της εκπαιδευτικού – συγγραφέα Νίκα Μάνου Αικατερίνης, που εκφωνήθηκε στον Ιερό Ναό Αγίου Δημητρίου στο Λιτόχωρο για τον εορτασμό της Επανάστασης του Ολύμπου, παρουσία της Α.Ε. του Προέδρου της Ελληνικής Δημοκρατίας κ. Προκόπη Παυλόπουλου.

«Έχει κι ο νους Λιτόχωρο με διαβαστές πλαγιές κι εύφορα μπλε θαλάσσης...».

Εξοχώτατε κύριε Πρόεδρε της Δημοκρατίας,

Με τους στίχους του ποιητή Οδυσσέα Ελύτη σας υποδεχόμαστε σήμερα στο Λιτόχωρο, στην ιερή κατοικία του Αγίου Διονυσίου, που εδώ και πέντε αιώνες στέκει άγρυπνος φρουρός της ένδοξης ιστορίας του τόπου και της αδούλωτης ψυχής των κατοίκων του....

Στην πύλη του θρυλικού Ολύμπου με τις πανύψηλες κορφές, που δέχτηκαν για πρώτη φορά την αετίσια πατημασιά του αγέρωχου συμπατριώτη μας, μάρμπα Χρήστου Κάκκαλου, πριν 105 χρόνια...

Στις πλαγιές του χλιοτραγουδισμένου βουνού που αντηχούν μέχρι σήμερα τις φλογερές διδαχές του Πατροκοσμά στο Χοροστάσι...

Στο ασφαλές καταφύγιο του Ρήγα Φεραίου...

Στον τόπο θυσίας του Νικοτσάρα...

Σας υποδεχόμαστε με ευγνωμοσύνη στην ναυτική γη των θαλασσόλυκων Βλαχόπουλου και Κωφού, που συνέδραμαν καθοριστικά στη βύθιση της τουρκικής ναυαρχίδας Φετχί Μπουλέντ από τον Νικόλαο Βότση το 1912 στο λιμάνι της Θεσσαλονίκης.

Ελλογιμώτατε Κύριε Πρόεδρε,

η παρουσία σας σήμερα εδώ, ως εκφραστή της Ενότητας του Έθνους, αποτελεί μέγιστη τιμή για τον τόπο μας και λαμπρύνει τις εκδηλώσεις για την επέτειο της Επανάστασης του Ολύμπου, πενήντα ένα χρόνια μετά τον πρώτο εορτασμό της.

Εκατόν σαράντα χρόνια πέρασαν από την μεγάλη μέρα του ξεσηκωμού του Ολύμπου και καθώς η γη της Μακεδονίας φέρνει καθημερινά στο φως τις απράνταχτες αποδείξεις της ελληνικότητάς της, μπορούμε σήμερα να εκτιμήσουμε αλάνθαστα το μέγεθος και την προσφορά της επανάστασης του 1878.

Δεν θα μιλούσαμε σήμερα για Βεργίνα και Δίον, για Αμφίπολη και Πέλλα... Και δεν θα μιλούσαμε, γιατί άλλη θα ήταν η κατανομή του Μακεδονικού χώρου, αν τότε οι πατέρες μας δεν έδιναν **με την επανάσταση** το περήφανο και αιματοβαμμένο ΠΑΡΟΝ! στις διασκέψεις των μεγάλων που καθόριζαν τις τύχες των χωρών της Βαλκανικής, διεκδικώντας και

κερδίζοντας τη **Μακεδονία**.

Στα πρώτα συμπτώματα αποσύνθεσης της Οθωμανικής αυτοκρατορίας, οι τότε μεγάλοι της Ευρώπης αρχίζουν τη μάχη για το ποιος θα καρπωθεί τα οφέλη από την επερχόμενη κατάρρευσή της.

Πρώτοι οι Έλληνες, ύστερα από οχτάχρονο αγώνα, αποκτούν την ανεξαρτησία τους με τη συνδρομή των μεγάλων δυνάμεων στο Ναβαρίνο, δημιουργώντας **την ελεύθερη πατρίδα στα όρια της Στερεάς Ελλάδας**.

Ελληνικότατες περιοχές που είχαν αναλωθεί στον αγώνα του '21, όπως η **Μακεδονία, η Ήπειρος και η Θράκη** μένουν ακόμη κάτω από τον τουρκικό ζυγό.

Με τη λήξη του Κριμαϊκού πολέμου στα 1856, η Ρωσία εγκαταλείπει την προστασία των ορθόδοξων λαών και υψώνει την σημαία του «πανσλαβισμού». Αυτή τη μεταστροφή της ρωσικής πολιτικής θα την πληρώσει με αίμα ο λαός της Μακεδονίας και **θα ξεσηκωθεί το 1878** για να αποτρέψει τα δεινά της.

Επιλέγεται η **περιοχή του Ολύμπου** σαν η πιο κατάλληλη, αφού γειτονεύει με την Θεσσαλία, υπάρχει δυνατότητα εφοδιασμού από τη θάλασσα και το κυριότερο, η περιοχή του Ολύμπου δεν έσκυψε ποτέ το κεφάλι στον Τουρκικό ζυγό.

Αρχίζει η προετοιμασία του σώματος και ο σχεδιασμός της εκστρατείας: φοιτητές, εργάτες, ελεύθεροι επαγγελματίες... κατατάσσονται εθελοντές.

Το εκστρατευτικό σώμα με αρχηγό τον λοχαγό Κοσμά Δουμπιώτη φτάνει την νύχτα της 15^{ης} προς 16^η Φεβρουαρίου με τα ατμόπλοια «**ΥΔΡΑ**» και «**ΒΥΖΑΝΤΙΟ**» στην παραλία του Λιτοχώρου και αποβιβάζεται... Ο κόσμος σε κατάσταση παραφροσύνης υποδέχεται τους ελευθερωτές. Τα χωριά της περιοχής ξεσηκώνονται! Συγκροτείται στο Λιτόχωρο **προσωρινή κυβέρνηση της Μακεδονίας** με πρόεδρο τον **Ευάγγελο Κοροβάγγο**, δοκιμασμένο αγωνιστή και από την επανάσταση του 1854 στη Χαλκιδική.

Η νέα κυβέρνηση συντάσσει **επαναστατική διακήρυξη** προς τις κυβερνήσεις των Μεγάλων Δυνάμεων, με την οποία κηρύττει **την Ένωση της Μακεδονίας με τη Μητέρα Πατρίδα**.

«Τα πολυχρόνια δεινά, τα οποία επετάθησαν επ' εσχάτων, ηνάγκασαν τους κατοίκους της Μακεδονίας να δράζονται των όπλων, όπως προστατεύσωσιν την ζωήν, την τιμήν και την ιδιοκτησίαν εαυτών...». «Διά τούτο ηναγκάσθημεν να καταφύγωμεν εις τα όπλα, ίνα αποθάνωμεν τουλάχιστον **ως άνθρωποι και Έλληνες**, εάν δεν μας επιτραπεί να ζήσωμεν ως άνθρωποι λογικοί και ελεύθεροι.»

Ο Μητροπολίτης Κίτρους Νικόλαος υψώνει και αυτός το λάβαρο της επανάστασης και εμπυχώνει τον σκλαβωμένο λαό να πολεμήσει τον βάρβαρο κατακτητή.

Όμως την ημέρα που συντάσσεται η προκήρυξη, η Τουρκία υπογράφει την συνθήκη του Αγίου Στεφάνου, και με λυμένα πια τα χέρια από τον πόλεμο με τη Ρωσία, έχει όλη την ευχέρεια να καταπνίξει την επανάσταση.

Ο Τουρκικός στρατός, ανενόχλητος πια, πλησιάζει στο **Λιτόχωρο**.

Πέντε τάγματα 1.100 ανδρών και πυροβολικό, δεν αργούν να καταβάλλουν τους λίγους, 20 στον αριθμό, υπερασπιστές που έχουν απομείνει.

Το Λιτόχωρο παραδίδεται στις φλόγες, τη λεηλασία και την καταστροφή. Τα πάντα καίγονται... Ακόμη και ο Ναός του Αγίου Δημητρίου, στον οποίο βρισκόμαστε σήμερα, πυρπολείται και αυτός. Τα γυναικόπαιδα έχουν ήδη καταφύγει στο Μοναστήρι του Αγίου Διονυσίου για να σωθούν. Όσοι ανήμποροι έχουν μείνει, θα λογχιστούν και θα βιαστούν. Τίποτα δεν μένει όρθιο, ενώ η μανία των Τούρκων δεν γνωρίζει πια όρια. Απαιτούν την παράδοση των κλεισμένων στο Μοναστήρι, αλλιώς απειλούν να τους κάψουν στα ερείπιά του. Νηστικοί, άστεγοι, με τα υπάρχοντά τους διαρπαγμένα, με τον σκληρό χειμώνα στη χειρότερη έξαρσή του, ζουν τις τραγικότερες ώρες της ζωής τους. Το Λιτόχωρο εγκαταλείπεται... Αγγλικά και Ιταλικά πλοία κουβαλούν τους εναπομείναντες, **ως πρόσφυγες στη Θεσσαλονίκη...**

Η Επανάσταση του Ολύμπου πνίγηκε στο αίμα, συνέβαλε όμως σημαντικά στο **να ακυρωθεί η Συνθήκη του Αγίου Στέφανου**, της οποίας το πιο αμφιλεγόμενο τμήμα αφορούσε την ίδρυση αυτόνομης βουλγαρικής ηγεμονίας που θα περιελάμβανε περιοχές με συντριπτική πλειοψηφία ελληνικού πληθυσμού, όπως: οι Σέρρες, η Καβάλα, η Στρώμνιτσα, η Έδεσσα, το Μοναστήρι, η Φλώρινα, η Καστοριά κ.α.

Μπροστά σε αυτήν την πραγματικότητα ο φιλέλληνας Carol Dilke, αναφωνεί:
«Τι είδους Ελλάς είναι η Ελλάς που δεν περιλαμβάνει τη Λήμνο, τη Λέσβο, τη Χίο, τον Όλυμπο, την Όσσα, το Άγιον Όρος; Όχι μόνο το μεγαλύτερο μέρος, αλλά και το πιο ελληνικό παραλήφθηκε από το Ελληνικό Βασίλειο. Η Κρήτη και τα νησιά, η ακτή της Θράκης και η ελληνική αποικία της Πόλης είναι η ελληνική Ελλάς! Πιστεύω στην Ελλάδα, πιστεύω στην τελική αντικατάσταση του Τουρκικού κράτους από μια ισχυρή και προοδευτική Ελλάδα, ένα προπύργιο της Δυτικής Ευρώπης στην Ανατολή».

Εκτός από τους Έλληνες δυσφορούσαν και οι Σέρβοι και οι Ρουμάνοι, μη βλέποντας με καλό μάτι τη δημιουργία της Μεγάλης Βουλγαρίας.

Έτσι η Γερμανία παίρνει την πρωτοβουλία να ενθαρρύνει την σύγκλιση Ευρωπαϊκού συνεδρίου στο Βερολίνο, με το οποίο **παραχωρείται η Θεσσαλία και μέρος της Ηπείρου στην Ελλάδα**. Περιορίζεται η ηγεμονία της Βουλγαρίας, δημιουργώντας την **επαρχία της Ανατολικής Ρωμυλίας**, ενώ η Μακεδονία και η Θράκη παραμένουν ακόμη στην Οθωμανική αυτοκρατορία.

Η πολύπαθη Μακεδονία μας ζει κατόπιν ένδοξες στιγμές στην ιστορία της, χάρις στην αυτοθυσία του Παύλου Μελά, του Ιεράρχη Γερμανού Καραβαγγέλη, του Καπετάν Κώττα... και άλλων ηρώων του Μακεδονικού Αγώνα, ενώ **αποκτά την ελευθερία της στα 1912-13 με τους Βαλκανικούς πολέμους**.

Στη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου πολέμου η Ανατολική Μακεδονία ζει τον βίαιο εκβουλγαρισμό της, ενώ εξαγγέλλεται από τους Γιουγκοσλάβους παρτιζάνους η δημιουργία ομόσπονδης σοσιαλιστικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας, δηλαδή **η κατασκευή μιας τεχνητής εθνότητας** με κρατική υπόσταση, γλώσσα με ανάμιξη βουλγαρικών και σερβικών στοιχείων, ίδρυση αυτοκέφαλης Μακεδονικής Εκκλησίας στα 1967, και το όραμα μιας μεγάλης Μακεδονίας, που θα την απαρτίζουν τα 3 τμήματά της, ενωμένα στα πλαίσια της Γιουγκοσλαβικής Ομοσπονδίας.

Η διάλυσή της κατόπιν επαναφέρει και πάλι στην επικαιρότητα το «**Μακεδονικό Ζήτημα**». Οι Σκοπιοί ζητούν να αναγνωριστούν με το όνομα: Μακεδονία. Η Ελλάδα αντιτίθεται να αναγνωρίσει στα Βόρεια σύνορα της, ανεξάρτητο κράτος που θα φέρει το όνομα «ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ», αφού η επιλογή του ονόματος, δεν εκφράζει απλά το δικαίωμα του αυτοπροσδιορισμού, αλλά κυρίως την ιστορική διεκδίκηση που εμπεριέχεται σε αυτόν τον όρο.

Φτάνουμε λοιπόν στο σήμερα, που η διεκδίκηση γίνεται ολοένα πιο έντονη και πειστική, ενώ συνάμα οι προκλήσεις στην αυγή του 2018 πολλές, με την τρομοκρατία να απειλεί τον παγκόσμιο χάρτη, τις απαιτήσεις της Τουρκίας στο γεωστρατηγικό, γεωπολιτικό χώρο της Νοτιοανατολικής Μεσογείου με την αμφισβήτηση της Κυπριακής ΑΟΖ να αυξάνονται συνεχώς, το προσφυγικό να υπονομεύει τη συνοχή και το μέλλον της Ευρώπης και την κρίση να εξαπλώνεται σε όλα τα επίπεδα....

Χρέος όλων μας είναι η περιφρούρηση και διασφάλιση της ιστορικής και πνευματικής μας κληρονομιάς, ως τη μόνη εγγύηση για ένα δυναμικό παρόν της χώρας μας στο παγκόσμιο ιστορικό γίνεσθαι... Μια κληρονομιά που τη χαρακτηρίζουν: «το όμαιμον, το ομόγλωττον, το ομόθρησκον και ομότροπον», βασικά συστατικά του όρου «Έλληνας» κατά τον Ηρόδοτο τον 5ο π.Χ. αιώνα και σύμφωνα με τον πρώτο κυβερνήτη της Ελλάδος Ιωάννη Καποδίστρια, **η ελληνική γλώσσα και η ορθόδοξη πίστη**, δηλαδή όλα αυτά μαζί, που συγκροτούν την ιδιοπροσωπεία της ταυτότητας μας, την οποία έχτισαν με αίμα οι πρόγονοί μας.

“Φτωχοί, μικροί και αδύνατοι τις περισσότερες φορές, δυνατοί όμως στην ψυχή, γίγαντες στα οράματα, πάμπλουτοι στα ιδανικά... Η παράδοση που μας κληροδότησαν έχει άμεση σχέση με την ζωή και την καλλιέργεια του όλου ανθρώπου, γι αυτό κι από το είναι τους θέριεψε ένας μοναδικός πολιτισμός: σοφών, ηρώων, αγίων, που έβαλε τη σφραγίδα του στην παγκόσμια ιστορία.

Η παιδεία τους στηρίχτηκε στην αρετή που ολοκληρώνει τον άνθρωπο ηθικά και πνευματικά, στην αριστεία που τον ανυψώνει στον υπέρτατο βαθμό της αξίας του, στην πίστη, που τον εμποτίζει με γεύση αληθινής, αυθεντικής ζωής πέρα από τα όριά του”.

Εξοχώτατε κύριε Πρόεδρε,

Η φωνή της ιστορίας μας, μάς καλεί και πάλι σήμερα να εμπνευστούμε από τα αιώνια πρότυπα του ελληνισμού και να καταθέσουμε όλοι τον εαυτό μας - με όσες θυσίες κι αν χρειαστούν - για να μεταμορφώσουμε ξανά την Ελλάδα σε πατρίδα μας, την κληρονομιά μας σε ταυτότητά μας, τα αγωνίσματα των προγόνων μας σε βιώματά μας, το αγέρωχο ήθος τους σε άγρυπνη καρδιά μας, την παιδεία μας σε θεματοφύλακα για τα ιδανικά μας, **το όνομα και την ιστορία της Μακεδονίας μας σε ζωή και φρόνημά μας...**

Μόνο τότε ο ελληνικός λαός, ο «ακατάστροφος» σύμφωνα με τον Ολλανδό ελληνιστή Έσσελινγκ, ο «αείζωος και καθ’ ημέραν αποθνήσκων» κατά τους Πατέρες της Εκκλησίας, ο «λαός ανασταίνων» κατά τον Κωστή Παλαμά, ο «νους και η καρδιά ολόκληρης της οικουμένης» σύμφωνα με τον ποιητή Γκαίτε, θα μπορεί να φανεί αντάξιος της θαυμαστής ιστορίας του και της μεγαλοσύνης του πολιτισμού του.

Μόνο τότε, θα μπορούμε να βροντοφωνάξουμε σε όλους μαζί με τον ποιητή Νικηφόρο Βρετάκο:

«Πως, σ' αυτήν εδώ την χώρα δεν χαμηλώνει ο Όλυμπος!

Πως, σ' αυτήν εδώ τη χώρα δεν αλλάζει ο ήλιος!

Πως, σ' αυτήν εδώ τη χώρα δεν κόπηκε ποτέ στη μέση το τραγούδι...»

...Το τραγούδι της λεβεντιάς, της αρχοντιάς, της αξιοπρέπειας, της εθνικής υπερηφάνειας, που από τα βάθη των αιώνων διατρανώνει στα πέρατα της οικουμένης πως:

Ελλάδα και Μακεδονία είναι: ΕΝΑ!